

ESTUDI DE L'AMETLLER

La professora Antònia Pons Martí, al llarg del curs 1989-90, va dur a terme un estudi sobre l'ametller amb els alumnes de 4t i 5è d'EGB del C.P. Es Molins de Búger.

El treball era globalitzador, hi intervenien totes les àrees: recerca, investigació en el medi, consulta, recopilació de poemes, recull de gloses i de cants al·lusius a la collita d'ametlles, vocabulari, gràfiques, problemes, etc. A l'àrea de plàstica es va fer un ametllerar de gran format que simulava un camp i que es va col·locar al mig de la classe. Cada nin va fer el seu ametller i l'hi va situar.

Com a resultat d'aquest treball, els alumnes omplien una llibreta on recollien el fruit de les seves investigacions i creacions.

L'esmentat estudi va obtenir el **premi Francisc de Borja Moll**. Aprofitam la seva publicació per donar l'enhorabona a tots els que ho varen fer possible i animam altres col·legis a continuar la feina d'apropar els centres a les nostres realitats culturals.

El treball desenvolupava els següents punts: temps d'ametlles; fitxa botànica; característiques de l'arbre; la flor i la fulla; fruits i arrels; plantació: classes; malalties i plagues; la recollita d'ametlles, com ha canviat; producció i cultiu; situació mundial i comercialització; característiques nutritives i utilitat de l'ametlla.

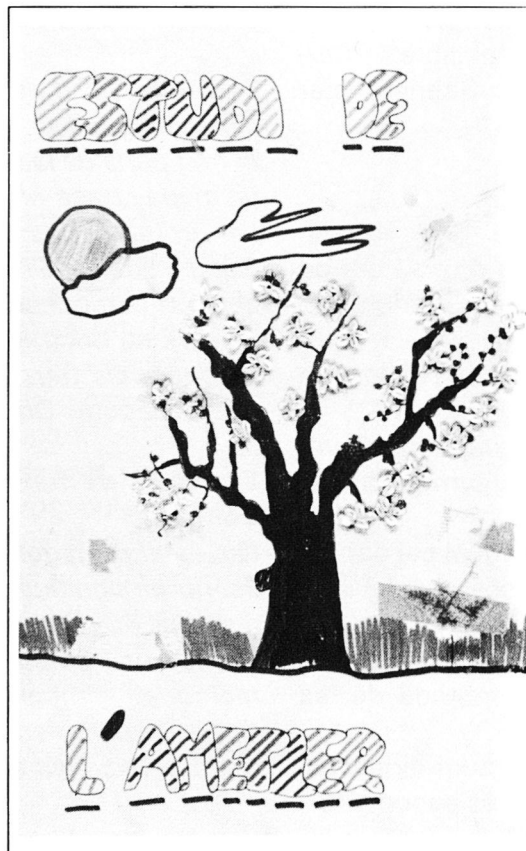
Extractam algunes de les pàgines d'un quadern de treball, atesa la impossibilitat de divulgar-lo complet.

Temps de metlles (fragment)

Les figues ja van a quern
i les metlles a barcella:
cada collita novella
resta fredor als hiverns.

Quan el blat és dins la sitja
i la civada als graners,
dins el camp dels ametllers
bell estol s'hi regositja.

Zui espolsa no pega fluix
i els d'abaix collint s'acoten,
que les metlles hi reboten
plovent com a calabruix.

El gel no cremà la flor;
per això es cull bona anyada:
cada ametller té solada
que a l'amo fa "barba d'or".

Amb les metlles a pelar
dins la casa hi ha alegria
i de crits i cantoria
l'horabaixa és un xalar.

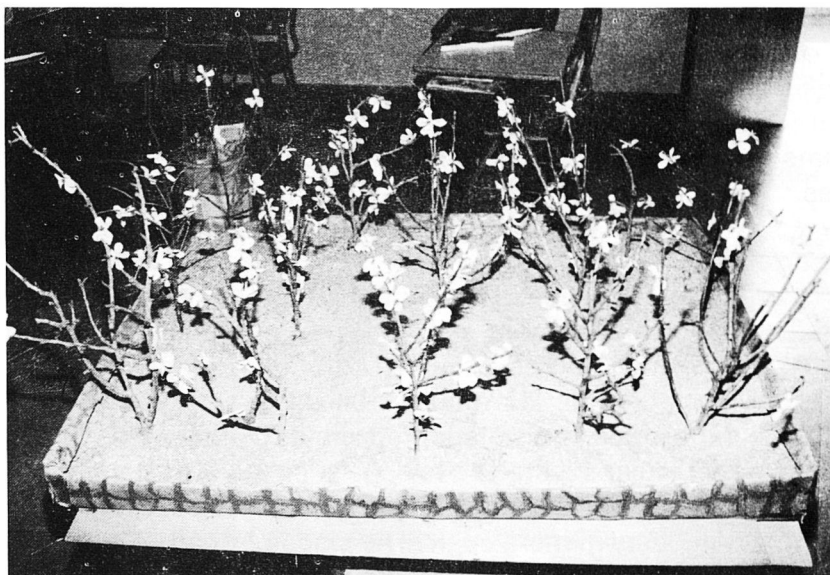
Venen carros estibats,
i xalestes collidores,
que es tornaran peladores
quan els sacs seran buidats.

Ja al voltant del caramull
s'aplega bella rollada,
i a la pau de la vetlada
la conversa pren el bull.

-Fadrinos, bé hi cal amar
la clonxa feta, a les velles;
que anyada rica de melles
diuen que és any de casar.-

Sona lluny un flabiol
mesclat amb belar d'ovelles...
i es sent l'olor de clovells
que s'escampa del redol.

Maria Antònia Salva

Camp d'ametllers, (treball manual)

Fitxa botànica

Família: Rosàcies

Espècie: *Amigdalus comunis*

Nom comú:

català: Ametller

castellà: *Almendro*

anglès: *Almond tree*

francès: *Amandier*

Origen: Àsia central i occidental

Hàbitat: Sòls calcaris no excessivament argilosos i que no s'embassin.

Distribució geogràfica: Principalment a zones de clima mediterrani, regions litorals de la mar Mediterrània, Califòrnia, sud d'Àustràlia...

Característiques generals: arbre de 6 a 10 metres d'alçada, caducifoli, treu les flors abans que les fulles. Les flors són blanques i apareixen en gran nombre. El fruit és una drupa que s'anomena ametlla.

Com és l'ametller

Arbre de fulla caduca, tronc llenyós, gruixat i amb escorça, no és molt alt, d'uns vuitanta anys de vida. Arbre de secà de clima mediterrani. Floreix entre gener i febrer --és preferible que floresqui com més tard millor-- ja

que la flor amb les gelades pot morir.

Hi ha una dita que ho explica: «Flor de gener, no omple el paner».

L'ametller pot viure a qualsevol tipus de sòl, però millor si és argilós o calcari.

La flor

Floreix en ple hivern, és blanca o rosada i molt abundosa. Té cinc sèpals que formen el calze i cinc pètals que formen la corolla. El vent i els insectes ajuden a fer la pol·linització. El pistil, de color verd, va tornant gros i, poc a poc, es convertirà en ametlló; a l'estiu haurà tornat de consistència llenyosa, la pell exterior, verda, s'obrirà i a dins quedarà el bessó de l'ametlla, de color marró.

La fulla

Les fulles allargades li surten després de la floració, a la primavera i li cauen a final d'estiu, quan es fa la collita de les ametlles.

El fruit

L'ametlla és una drupa que pesa entre 8 i 20 grams, de la qual només s'empra el bessó.

En general, els fruits solen tenir un color verdós. A la maduresa es clivella i deixa lliure l'ametlla.

La closca de l'ametlla és gruixada i de consistència llenyosa. Cada ametlla pot tenir un o dos bessons. El bessó pesa entre 0,5 i 1,5 grams i, com l'ametlla, té formes molt variades.

Les arrels

L'ametller té unes arrels potents, poc ramificades i profundament encorades en el sòl. A terrenys molt pobres, es poden introduir entre les encletxes de les roques i baixar a grans fondàries. Les arrels s'adapten al medi. El sistema radicular s'installa a la capa superficial del terreny per aprofitar millor la pluja caiguda, d'aquesta manera quan hi ha pluges, aprofita l'aigua superficial i, a les èpoques de sequera, extreu l'aigua del sòl més profund.

Plantació i com es cuida

L'ametller es reproduïx sembrant el

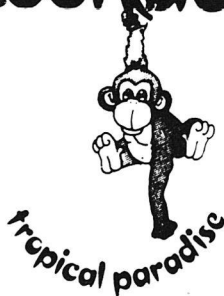
bessó, formant planters en una terra bona i adobada. Quan l'ametller ja té uns dos anys, s'empelta i llavors es trasplanta al seu lloc definitiu.

Els ametllers se sembren el mes de desembre, deixant una distància de 7 a 9 metres d'un a l'altre segons la fertilitat del sòl.

La collita, com es feia abans

Aquesta feina, com tot, ha evolucionat. Abans es passava gairebé tot l'estiu en la llarga tasca de la collita d'ametlles. Els ormeigs que es preparaven per dur-la a terme eren: paners, sacs, canyes i llargues vares. La jornada de feina era de sol a sol. Els homes eren els tomadors, els quals, amb canyes i vares, anaven remenant les branques perquè caiguessin les ametlles i, una vegada a terra --damunt rostoll i guarets-- el tall de collidores omplien sovint els seus paners, que anaven buidant dins els sacs fins que acabaven la jornada i, així, cada dia fins que acabaven la temporada.

Keekae

MODA JUVENIL

Nuestra moda es tu estilo

**P. Dezcallar i Nét, 11
Tel.: 71 98 17**

Llibreria Jaume de Montsó

"Tot llibre té per
col.laborador al
seu lector."

Maurice Barnes

**Papa Joan XXIII, 1er B.
Geranis Centre
07002 Palma
Tel. 72 19 31**

**Llibreria General
Especialitzada en Filosofia,
Textos d'EGB, FP, BUP i Escacs**